

ТДАТУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ ТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

МАТЕРІАЛИ
ХІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗА ПІДСУМКАМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 2023 РОКУ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ

Запоріжжя 2024

УДК [330+336+338+351/354](043)
Т 13

ХІ Всеукраїнська науково-технічна конференція здобувачів вищої освіти ТДАТУ. Факультет економіки та бізнесу : матеріали ХІ Всеукр. наук.- техн. конф., 01-12 квітня 2024 р. Запоріжжя: ТДАТУ, 2024. 269 с.

У збірці представлено виклад тез доповідей і повідомлень, поданих на ХІ Всеукраїнську науково-технічну конференцію здобувачів вищої освіти Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного. Збірка призначена для викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів, фахівців, що працюють за зазначеними напрямками.

Секція 1. Маркетинг

Секція 2. Економіка і бізнес

Секція 3. Фінанси, облік та оподаткування

Секція 4. Менеджмент та публічне адміністрування

Тези доповідей та повідомлень подані в авторському варіанті.

Відповідальність за представлений матеріал несуть автори та їх наукові керівники.

Матеріали для завантаження розміщені за наступними посиланнями:

<http://elar.tsatu.edu.ua/?locale=uk>

Електронний Інституційний репозитарій Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

<http://www.tsatu.edu.ua/nauka/n/rada-molodyh-vchenyh-ta-studentiv/>

Сторінка Ради молодих учених та здобувачів вищої освіти ТДАТУ

Відповідальний за випуск: к.е.н., доцент Валентина Демко

Робоча група:

Секція 1. Кукіна Н. В., к.е.н., доцент, в.о. зав.кафедрою маркетингу ТДАТУ

Секція 2. Болтянська Л. О., к.е.н., доцент, зав.кафедрою економіки і бізнесу ТДАТУ

Секція 3. Яцух О. О., д.е.н., професор, зав.кафедрою фінансів, обліку та оподаткування ТДАТУ

Секція 4. Плотниченко С. Р., к.е.н., доцент, зав.кафедрою менеджменту та публічного адміністрування ТДАТУ

Ільчак Є. С.	Форми несумлінної конкуренції в туристичному бізнесі	75
Катюха Д. А.	Теоретичні засади конкурентоспроможності	76
Катюха О. В.	Туристичний продукт - організація та просування на ринок	79
Кітаєв В. І.	Сталий туризм як засіб соціально-економічного розвитку регіону	81
Кожухар В. С.	Основні параметри людського розвитку Запорізької області	84
Колокольчикова М. М.	Іспанія на міжнародній арені туристичного бізнесу	86
Костюк М. В.	Системний підхід до визначення змістовної складової конкурентоспроможності переробної промисловості в умовах глобалізаційних викликів	88
Лепетченко Д. М.	Шляхи післявоєнного відновлення потенціалу туристичної галузі Запорізького краю	91
Михальчук О. В.	Сутність стратегії та особливості її розробки для підприємства	93
Мітков Д. В.	Інноваційна діяльність курортних підприємств	96
Муха В. М.	Сутність і особливості розвитку соціального підприємництва в Україні	98
Наконєчна Ю. В.	Культурний обмін та сталий розвиток: синергія для успішного туризму	99
Некlesa А. І	Розробка стратегії для просування інновацій у сфері хлібопекарських підприємств	102
Нестеренко О. В.	Аналіз технічної життєздатності проєкту	103
Паришкура Ю. В.	Анімація як вид професійної діяльності	106
Петрова О. Д.	Аналіз впливу воєнного конфлікту на рівень безробіття в Україні	109
Помелова А. Д.	Застосування інноваційних технологій в процесі відновлення туристичної сфери України	111
Постой Д. В.	Використання інформаційно-комунікаційних технологій на підприємствах України у 2018-2022 роках	114
Салін С. В.	Переваги блокчейну в юридичному секторі.	117
Сапроненко А. А.	Виклики та перспективи розвитку сфери гостинності	119
Сахно К. Є.	Стан та динаміка туристичних потоків в'їзного туризму в Україну	122
Сергєєва А. В.	Показники результативності експорту України у 2023 році	124
Старостенко Д. Ф.	Фінансові технології у цифровому просторі фінансово-промислових компаній	127
Степанюк Р. С.	Системні принципи та стратегічні аспекти формування стійкого потенціалу економічного розвитку сільськогосподарських підприємств	131
Танкушина К. К.	Стан вітчизняної банківської системи в умовах війни	134
Трусова А. О.	Особливості гармонізації економічних інтересів сільськогосподарських підприємств та держави	137
Яременко Є. Р.	Аграрний сектор України: від викликів до успіхів	139

Секція 3 - ФІНАНСИ, ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Алба В. Є.	Перспективи впровадження Е-гривні в Україні	142
Боркович В. В.	Програми фінансування діяльності сільськогосподарських підприємств у сучасних умовах	143

Молдова та Польща виявилися найбільшими постачальниками туристів для України, з 874 312 та 269 305 в'їздами відповідно. Це свідчить про тісні історичні, культурні та економічні зв'язки між Україною та цими країнами. Інші країни, такі як Угорщина, Румунія та Словаччина, також показали значну кількість в'їздів, що може бути пов'язано з їхнім географічним положенням та привабливістю для туристів з регіону. США та Німеччина, хоча і мають меншу кількість в'їздів порівняно з країнами Європи, все ще відіграють значну роль у в'їзді іноземців до України.

Загалом, аналіз кількості в'їздів іноземців до України у 2022 році демонструє певні тенденції та можливості для подальшого розвитку туристичної галузі країни попри повномасштабне вторгнення.

Незважаючи на позитивну динаміку, індустрія туризму в Україні також стикається з викликами. Недостатня розвиненість деяких туристичних регіонів, відсутність адекватної транспортної інфраструктури, недостатня якість послуг та військові дії можуть гальмувати потенціал розвитку туризму[5]. Стан та динаміка в'їзного туризму в Україну відображають складний мікс факторів, що включає економічні, політичні та маркетингові аспекти. Розвиток інфраструктури та рекламних кампаній, спрямованих на залучення туристів, важливий для подальшого збільшення потоків іноземних відвідувачів та збагачення туристичного досвіду в Україні.

Список використаних джерел

1. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 №324/95-ВР (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95#Text> (дата звернення 04.04.2024).
2. Національна туристична організація України URL: <https://nto.ua/> (дата звернення 04.04.2024).
3. Гук Н. А. Міжнародний туризм в Україні: реалії та перспективи. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/12504> (дата звернення 04.04.2024).
4. Гогул О. Я., Оливко О. А. Роль в'їзного туризму в Україні та методи його стимулювання. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/24266> (дата звернення 04.04.2024).
5. Герасимів З. М., Христенко Г. М. Особливості розвитку туризму в Україні. *Ефективна економіка*. 2021. №5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8890> (дата звернення 04.04.2024).
6. Фаринюк Н. В., Наумова М. А. Статистичний аналіз ринку туристичних послуг України. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/4860/4890> (дата звернення 04.04.2024).

Науковий керівник: Яворська Т. І., д.е.н., професор кафедри економіки і бізнесу, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного.

ПОКАЗНИКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ЕКСПОРТУ УКРАЇНИ У 2023 РОЦІ

Сергєєва А. В., serheevanastya191@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Воєнна агресія росії проти України сильно зашкодила національній економіці. За твердженням експертів, «значне скорочення внутрішнього ринку внаслідок війни (руйнування виробництва та логістичної інфраструктури, скорочення доходів та виїзд значної частини населення тощо) залишає прискорений розвиток експорту єдиним шляхом економічного відновлення й розвитку» [1, с. 6]. Тож, оцінка поточного стану експорту країни та виявлення перспектив його зростання є актуальним і важливим питанням.

Метою даного дослідження є аналіз узагальнюючих показників результативності експорту України у 2023 році.

За даними Національного банку України, незважаючи на втрату значної частини свого економічного потенціалу, національна економіка демонструє високу здатність до виживання та намагається утримати свої конкурентні позиції на світовому ринку, поступово нарощуючи обсяги експорту, про що свідчить рисунок 1.

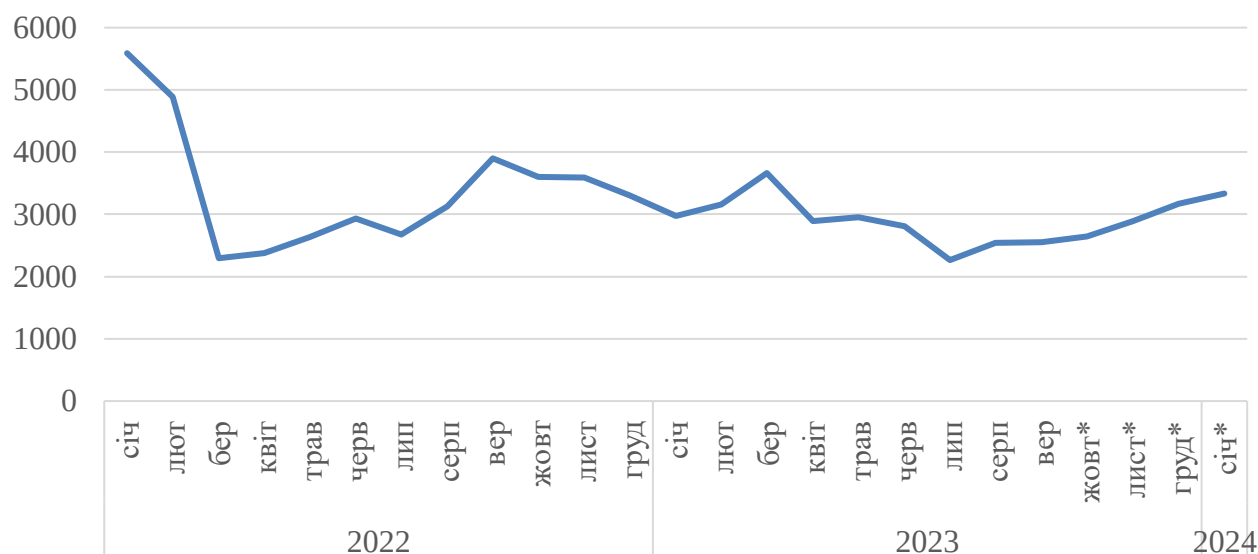

Рис. 1 Динаміка експорту України під час війни, млн. дол. США

Джерело: побудовано автором за даними [2]

Стрімке скорочення експорту, зумовлене російським вторгненням, з 4889 млн. у лютому 2022 року до 2293 млн. дол. у березні (на 53%), було шоком, до якого економіка мусила пристосовуватись попри усі складнощі та загрози. І завдяки внутрішній згуртованості та консолідації міжнародної допомоги наша країна змогла зберегти свої експортні можливості і продовжує шукати шляхи для їх поступового зростання. У січні 2024 року Україна експортувала товарів на суму 3333 млн. дол. США, що на 167 млн. дол. перевищило показник грудня 2023 року та на 1068 млн. дол. перевищило обсяг липня 2023 року. Основними товарними групами у структурі експорту є продовольчі товари та сировина для їх виробництва (67,2% від усього експорту у січні 2024 року), чорні й кольорові метали та вироби з них (10,8%) та мінеральні продукти (9,5%) [2].

Важливу роль в оцінці результативності експорту відіграють такі показники як індекси фізичного обсягу, середніх цін та умов торгівлі у зовнішній торгівлі товарами.

Найбільш типовим індексом кількісних показників є загальний агрегатний індекс фізичного обсягу експорту, розрахований за формулою Ласпейреса:

$$I_Q = \frac{\sum q_1 P_0}{\sum q_0 P_0}, \quad (1)$$

де I_Q — індекс фізичного обсягу;

P_0 — ціна товару в базисному періоді;

q_1 — кількість товару в періоді, що вивчається;

q_0 — кількість товару в базисному періоді.

Агрегатний індекс цін, розрахований за формулою Пааше:

$$I_P = \frac{\sum q_1 P_1}{\sum q_1 P_0} \quad (2)$$

Індекс «умови торгівлі» розраховується як співвідношення двох індексів:

$$I_{у.т.} = \frac{P_x}{P_m}, \quad (3)$$

де $I_{у.т.ц}$ — індекс «умови торгівлі» ціновий;
 P_x — індекс експортних цін (в одиницях національної або іншої валюти);
 P_m — індекс імпорتنних цін.

$$I_{у.т.к.} = \frac{Q_x}{Q_m} \quad (4)$$

де $I_{у.т.к.}$ — індекс «умови торгівлі» кількісний;
 Q_x — індекс фізичного обсягу експорту за поточний період у порівнянні з базисним періодом;
 Q_m — індекс фізичного обсягу імпорту за поточний період у порівнянні з базисним періодом.

На основі даних Державної служби статистики про рівень цих трьох показників для експорту України у 2023 році нами була сформована матриця розподілу товарних груп, наведена у таблиці 1.

На основі матриці можемо констатувати, що у 2023 році забезпечили збільшення обсягу експорту таким чином, щоб поліпшити індекс умов торгівлі кількісний, три товарні позиції, а саме: 47 - маса з деревини; 68 - вироби з каменю, гіпсу, цементу; 78 - свинець і вироби з нього. Це свідчить про ефективну реалізацію експортного потенціалу у галузях, що здійснюють відповідне виробництво. Щодо впливу на індекс умов торгівлі ціновий, то тут за 31 товарною позицією Україна змогла реалізувати продукцію на світовому ринку за більш високими порівняно з 2022 роком цінами (нижня комірка у правій стороні матриці). Це свідчить про ефективну цінову політику, реалізовану для експорту.

За шістьма товарними позиціями експорт України демонстрував збільшення як обсягу, так і ціни порівняно з 2022 роком, однак воно було недостатнім, для поліпшення умов торгівлі. До них відносяться: 04 - молоко та молочні продукти, яйця птиці; натуральний мед; 25 - сіль; сірка; землі та каміння; 30 - фармацевтична продукція; 40 - каучук, гума; 45 - корок та вироби з нього; 82 - інструменти, ножові вироби. Отже, ці галузі мають внутрішні резерви для покращення умов торгівлі, якщо експортна стратегія буде більш агресивною.

Таблиця 1

Матриця розподілу товарних груп експорту України у 2023 році за агрегованими індексами

			індекс фізичного обсягу					індекс цін	
			<100	> 100				<100	> 100
індекс умов торгівлі	кількісний	<100	01, 03, 06, 09, 13, 20, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 35, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 46, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 67, 70, 71, 72, 73, 74, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 94, 95, 96, 97	04, 08, 12, 24, 25, 30, 36, 40, 45, 66, 76, 82, 86	індекс умов торгівлі	ціновий	<100	01, 02, 07, 08, 10, 11, 12, 14, 15, 26, 27, 31, 35, 38, 44, 65, 68, 69, 72, 74, 81, 91	04, 05, 06, 17, 18, 19, 22, 25, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 40, 41, 45, 46, 49, 50, 55, 61, 62, 63, 64, 73, 82, 83, 85, 87, 88, 89, 90, 93
		> 100	05, 26, 34, 49, 65, 69, 75, 93	47, 68, 78			> 100	23, 47, 57, 60, 66, 78, 79	09, 13, 20, 21, 24, 36, 37, 39, 42, 43, 48, 51, 52, 53, 54, 56, 58, 59, 67, 70, 71, 75, 76, 80, 84, 86, 92, 94,

Джерело: укладено автором за матеріалами Державної служби статистики України [3].

Підвищення індексу умов торгівлі кількісного за одночасного зменшення індексу умов торгівлі цінового відбулось за результатами експорту таких товарних позицій, як: 05 - інші продукти тваринного походження; 34 - мило, поверхнево-активні органічні речовини; 49 - друкована продукція; 93 - зброя, боєприпаси; їх частини та приладдя. На нашу думку, це є прикладом нереалізованих можливостей українського експорту у сфері зовнішнього маркетингу. Для деяких з означених товарних груп причиною є зовнішні несприятливі шоки, такі як блокада фермерами деяких країн-партнерів митних пунктів пропуску для протидії ввезенню українських товарів. Ці дії суттєво перешкоджали українському експорту. Вважаємо, що для розв'язання цієї проблеми необхідні міжнародні зусилля як в економічній, так і в суто політичній площині.

Економічне життя України в умовах війни не може не мати негативних наслідків для експорту. І свідченням цьому є скорочення обсягу зовнішніх продажів та погіршення кількісних умов торгівлі по 59 товарним позиціям (верхня ліва комірка матриці) у 2023 році. Однак, серед них 9 позицій показали ще й несприятливу цінову динаміку, що призвело до погіршення цінових умов торгівлі порівняно з 2022 роком. До них відносяться: 01 - живі тварини; 27 - палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки; 31 – добрива; 35 - білкові речовини; 38 - різноманітна хімічна продукція; 44 - деревина і вироби з деревини; 72 - чорні метали; 74 - мідь і вироби з неї; 81 - інші недорогоцінні метали; 91 – годинники. Переважна частина цих товарів є традиційними для експорту України. Отже, для подолання існуючих проблем, необхідно на рівні відповідних галузей або шукати нові ринку збуту, або покращувати якість продукції з метою підвищення її привабливості для іноземних покупців, або запроваджувати нову цінову політику.

Список використаних джерел

1. Форсайт для відновлення та розвитку українського експорту / ПРООН в Україні. Київ, 2023 URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2023-07/ukrainian_export_foresight_2030.pdf (дата звернення 19.03.2024).
2. Зовнішня торгівля. Статистика зовнішнього сектору України за методологією 6-го видання "Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції" (МВФ, 2009) / НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external> (дата звернення 19.03.2024).
3. Індеси фізичного обсягу, середніх цін та умов торгівлі у зовнішній торгівлі. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 19.03.2024).

Науковий керівник: *Почерніна Н. В., к.е.н., доцент кафедри економіки і бізнесу, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ ФІНАНСОВО-ПРОМИСЛОВИХ КОМПАНІЙ

Старостенко Д. Ф. dmytro.starostenko@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Воєнний стан в Україні суттєво вплинув на всі сфери національної економіки, окрім банківського сектору. Банківські установи, як домінуючі форми організації бізнесу, забезпечили потужний захист всієї економічної системи через регіональні, місцеві та галузеві структури в об'єднаних економічних сферах. Ці форми організації бізнесу широко розповсюджені в США, Японії та Німеччині, формуючи основу їхніх економік. Наприклад, у США ФПК беруть участь у створенні 55-60% ВВП, в них зайнято близько 45% трудових